

JAK MOTYWOWAĆ I WSPIERAĆ DZIECI DO SYSTEMATYCZNEGO UCZENIA SIĘ POZA SZKOŁĄ

Bez pomocy rodziców we właściwym zaplanowaniu i zorganizowaniu dnia, dziecko szybko może się zniechęcić, gdyż nie poradzi sobie z właściwą organizacją czasu. Zacznie mu się wydawać, że nauka zajmuje mu cały dzień, i traci możliwość zabawy i relaksu. Rodzice powinni zwrócić uwagę na racjonalny podział czasu i ustalić priorytety.

Aby uporządkować dziecku dzień i wdrażać do samodzielności pomocnym narzędziem może być ustalenie planu dnia czy harmonogramu. W harmonogramie można wydzielić godziny (pory dnia na naukę; naukę z rodzicem, rodzeństwem, naukę samodzielną), czas na relaks i odpoczynek, czas na realizację zainteresowań, itp. oraz czas na obowiązki domowe (u każdego w domu zapewne różne i o różnej częstotliwości). Stałość, powtarzalność w naszym życiu a zwłaszcza w życiu dzieci jest czymś bardzo ważnym. Daje ona im poczucie zaufania, bezpieczeństwa, uczy odpowiedzialności i wdraża do samodzielności.

Aby pomóc dziecku w nauce, warto wprowadzić kilka zasad:

1. Dziecko powinno uczyć się codziennie o tej samej porze.
2. Nauka w domu powinna odbywać się stale w tym samym miejscu, w ciszy i spokoju, gdzie bez problemu będzie mogło rozłożyć przybory do nauki, książki i zeszyty, inne potrzebne materiały.
3. Jeżeli w domu jest kilkoro dzieci do jednego biurka należy ustalić „godziny pracy”, należy pamiętać aby nie odrywać dziecka od pracy nad lekcjami, wysokość biurka i krzesła dostosować do wzrostu dziecka, światło powinno padać od strony lewej lub z prawej w zależności od tego czy dziecko jest prawo czy leworęczne.
4. Należy przeanalizować, co dziecku pomaga w nauce, a co przeszkadza. Każde dziecko ma swój indywidualny styl uczenia, jedni szybciej uczą się „na głos, gdy ktoś im opowiada, omawia, inni wolą sami spojrzeć, przeczytać, jeszcze inna grupa dzieci uczy się w „ruchu” przy muzyce w tle. Dziecko mające lepszą pamięć wzrokową powinno uczyć się z podręcznika lub notatek, pomocne dla niego będą podkreślenia, linie faliste, kolorowe, główne myśli umieszczone w ramkach. Dziecko o przewadze pamięci słuchowej zapamiętuje przede wszystkim elementy słuchowe, dużo więc korzysta uważając na lekcjach, wykorzystując zapamiętane informacje i objaśnienia nauczyciela. W domu powinno uczyć się głośno albo słuchać tekstu czytanego przez inną osobę. Należy poobserwować dziecko oraz porozmawiać z nim o tym co jemu sprzyja w nauce.
5. Przed przystąpieniem do wykonywania zadania dziecko powinno uporządkować swoje miejsce pracy i przygotować potrzebne pomoce i przybory (aby w czasie nauki nie odrywać się niepotrzebnie od niej, nie szukać wymówek , itp.).
6. Dziecko powinno najpierw wykonywać zadania trudniejsze a potem pozostałe (ale też nie zawsze, aby bardziej zachęcić i zmotywować można zacząć od łatwiejszego materiału, aby dziecko mogło osiągnąć sukces i tym samym mieć większą motywację wewnętrzną do dalszej pracy).

7. Nie odrywać dziecka od nauki- tylko ustalić przerwy, np. po odrobieniu matematyki może odpocząć kilka minut(ale najlepiej bez telewizora czy cyberprzestrzeni). Dziecko nie może uczyć się ciągle. Po 30, 45, 60 min ustalić taką przerwę – wszystko zależy od predyspozycji dziecka.
8. Aby wdrażać do samodzielności i aby to zaprocentowało w przyszłości nie należy robić zadania za dziecko tylko z dzieckiem. Zadaniem rodzica jest wspierać , ale nie wyręczać. Pomagając dziecku w nauce czy rozwiązywaniu zadań domowych nie należy wyręczać dziecka. Należy wdrażać go do samodzielnej pracy. W procesie uczenia się ważną rolę odgrywa samokontrola wykonanej pracy. Chodzi w niej o to, aby dziecko samo odkryło swoje błędy i samo je poprawiło. Należy dziecko przyzwyczajać do podejmowania wysiłku, do pokonywania trudności, wtedy uwierzy we własne możliwości, a także uczy się rozwijać swoje uzdolnienia, a przede wszystkim uczy się odpowiedzialności za swoje postępowanie.
9. Motywujemy. W procesie szkolnego uczenia się motywacja odgrywa dużą rolę. Jest siłą pobudzającą do nauki, zdobywania wiedzy, rozszerzania zainteresowań. Od kar lepsze są nagrody, ale stosowanie ich musi być ostrożne. Złotym środkiem jest drobna nagroda, np. w postaci uznania rodziców, pochwały. Dziecko będzie miało poczucie, że rodzice interesują się jego życiem. Chwaląc dziecko stosujemy tak zwana pochwałę opisową tzn. tylko opiszmy słowami to co czujemy, to co w zachowaniu dziecka, jego postawie było właściwe. Odwołujemy się do przykładów konkretnych zachowań.
10. Doceniaj osiągnięcia dziecka to go zmotywuje. Warto rozróżnić tu dwa pojęcia: osiągnięcia a stopnie. Często pytamy dziecko po powrocie do domu: „co dziś dostałeś”, a powinniśmy zapytać: „czego się dziś nauczyłeś”. O ile łatwo jest doceniać osiągnięcia dziecka, które otrzymuje dobre stopnie, to gorzej jest z dzieckiem, któremu kłopoty w nauce. Dlatego istotnym jest, aby doceniać wiedzę, pokonane trudności, a nie tylko stopnie z klasówki.
11. Nie pozwalamy dziecku, by źle mówiło o sobie. Racjonalnie wytłumaczmy, że nie ma racji. Pokaż mu przykłady z jego życia, które świadczą o tym, że jest inaczej. Dziecko będzie pozytywnie myślało o sobie, gdy będzie miało poczucie własnej wartości. Zadaniem rodziców jest pomóc znaleźć swoje silne strony i nauczyć dzieci wykorzystywać je do zdobycia całej satysfakcji, jaka mogą przynieść. Nazywane jest to procesem kompensacji i oznacza równoważenie słabości poprzez maksymalne wykorzystanie swoich silnych stron. Rola rodziców jest pomóc wykształcić w dziecku energię i inicjatywę by zrekompensować poczucie niskiej wartości, by znaleźć sposób zrównoważenia swojej słabości, by dziecko myślało: „może nie jestem najlepszym uczniem w klasie, ale najlepiej śpiewam, czy gram w piłkę”. Jest to szczególnie ważne w okresie dojrzewania, bo wówczas często jedynym źródłem poczucia własnej wartości jest akceptacja grupy rówieśniczej.
12. Kiedy dziecko nie powinno się uczyć odrabiać zadań domowych? Bezpośrednio po obfitym posiłku, zwłaszcza głównym tj. obiedzie, kolacji – ponieważ organizm nastawiony jest na trawienie- a nie na myślenie i wytężoną pracę umysłową. Nie wskazana jest także nauka późnym wieczorem, po godzinie 20 – 21.
13. Jeśli dziecko podczas nauki musi korzystać z komputera należy wyznaczyć mu „czas”, aby nie wykorzystywał go na inne przeznaczenie. Należy także uczulić dziecko za jakich strony mógłby korzystać i na co powinien uważać korzystając zasobów internetowych, itp.

Omówione wyżej propozycje są dość ogólne. Nie da się sformułować gotowej uniwersalnej recepty, jak pomagać dzieciom w nauce. Do każdego należy podchodzić indywidualnie. Jedne dzieci nie mają praktycznie żadnych problemów z nauką i odrabianiem prac domowych, inne dzieci wykazują większe lub mniejsze trudności w przyswajaniu wiedzy. Rodzicielska pomoc w nauce w domu (zdalnej) powinna być więc dostosowana do potrzeb dziecka, a rodzice znają swoje dzieci najlepiej.